

วารสารการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก จัดทำขึ้นโดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และเป็นเวทีเสนอผลงานทางวิชาการและงานวิจัยด้านการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก เป็นวารสารราย 4 เดือน กำหนดเผยแพร่ในเดือนเมษายน สิงหาคม ธันวาคม.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา	ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์สมชัย บวรจิตติ ราชบัณฑิต สำนักวิทยาศาสตร์ ราชบัณฑิตยสภา นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
บรรณาธิการบริหาร	นายแพทย์สรพงษ์ ฤทธิรักษา	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
บรรณาธิการ	นายแพทย์วิชัย โชควิวัฒน์	สถาบันพัฒนาการคุ้มครองการวิจัยในมนุษย์
บรรณาธิการรอง	ดร.เภสัชกรหญิงอัญชลี จุฑาพุทธิ ดร.รัชนี้ จันทรเกษ	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงจิราพร ลิ้มปานานนท์	หน่วยปฏิบัติการวิจัยเภสัชศาสตร์สังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ ลีระพันธ์	นักวิชาการด้านสาธารณสุขศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรสนั่น คุภะสิกุล	คณะการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรรัชชัย สุขเวต	คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ประวิทย์ อัครเสรินนท์	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
นายแพทย์ประพนธ์ ภาดราภาส	นักวิชาการด้านเวชศาสตร์ชุมชน
ดร.อุษา กลิ่นหอม	นักวิชาการด้านชีววิทยา
เภสัชกรหญิงเย็นจิตร์ เตชะดำรงสิน	คลินิกการประกอบโรคศิลปะสาขาการแพทย์แผนจีนหัวเฉียว
นางสาวณีย์ กุลสมบุญ	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ดร.เภสัชกรยงศักดิ์ ตันติปฏิภ	สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ
ดร.เภสัชกรหญิงสุภัทรา รังสิมาการ	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
ดร.เภสัชกรหญิงมณฑกา วีระชัยกุล	กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
เภสัชกรหญิงผกากรอง ขวัญข้าว	โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.แพทย์หญิงสมบุญ เกียรตินันท์	วิทยาลัยแพทยศาสตร์นานาชาติจุฬาภรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ดร. นายแพทย์วิชชัย กมลธรรม	คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรยงค์ พิเชียรสุนทร	วิทยาลัยการแพทย์ทางเลือก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ทวี เลหาพันธ์	คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.ยิยง เทาประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงศรีจันทร์ พรจิราศิลป์
รองศาสตราจารย์ ดร.เภสัชกรหญิงนพมาศ สุนทรเจริญนนท์
รองศาสตราจารย์ ดร.จันทร์เพ็ญ วิวัฒน์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย อึ้งพินิจพงศ์
รองศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ศุภานิต ที่สมขุนทดเถียร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรีวิมลนา ทรวงจิตสมบุญ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา โอศิริ
ดร.มาลี สิทธิเกรียงไกร
เภสัชกรหญิงปรานี ขวลิธธำรง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษฐ เวชวิฐาน
นายนิรันดร์ ทิมา
นางสาวเพ็ญศรี จิตรนำทรัพย์
นางปรียา มิตรานนท์
นายแพทย์ประพันธ์ พงศ์คณิตานนท์
นายแพทย์รุ่งวิทย์ เหาบัตย์
นายแพทย์ศุภมิตร ชุณหสัทธิวัฒน์
นางสาวรุจิราภรณ์ อรรถสิทธิ์
นายทวี คงภักดีพงษ์
แพทย์อายุรเวชชิตเรศ อุทัยวิทยารัตน์
นายแพทย์ธวัช บุรณถาวรสม
นายแพทย์วัฒนะ พันธุ์ม่วง
นายแพทย์ขวัญชัย วิศิษฐ์ฐานนท์
นางพรทิพย์ เต็มวิเศษ
นางเอื้อกานต์ วรโพธิ์
แพทย์แผนไทยประยุกต์มาลา สร้อยสำโรง

ผู้จัดการวารสาร

นางภาวนา คุ่มตระกูล

พิมพ์ที่

บริษัท พี เอ็น เค แอนด์ สกาย พรินต์ติ้ง จำกัด

คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร มหาวิทยาลัยบูรพา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นักวิชาการด้านสมุนไพร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร
นักวิชาการด้านสาธารณสุขศาสตร์
นักวิชาการด้านสถิติ
นักวิชาการด้านสถิติ
ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ
โรงพยาบาลชลบุรี
กรมควบคุมโรค
นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
สถาบันโยคะวิชาการ
แพทย์อายุรเวช
นักวิชาการด้านการแพทย์แผนจีน
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก
กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก

Journal of Thai Traditional & Alternative Medicine is owned by the Department of Thai Traditional and Alternative Medicine, Ministry of Public Health for the presentation of research works and technical papers on traditional Thai medicine, indigenous medicine and alternative medicine. The journal is published every four months and will be issued on April, August and December.

Editorial Board

Advisors	Somchai Bovornkitti	Contributor, Academy of Science, The Royal Institute
	Kiattibhoom Vongrachit	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Executive Editor	Sunpong Ritthiruksa	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Editor	Vichai Chokevivat	Institute for the Development of Human Research Protections
Associate Editors	Anchalee Chuthaputti	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
	Rutchanee Chantraket	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

Members

Jiraporn Limpananont	Social Pharmacy Research Unit, Chulalongkorn University
Prasit Leerapan	Technical Officer Specialist in Public Health
Sanan Subhadhirasakul	Faculty of Traditional Thai Medicine, Prince of Songkla University
Thongchai Sooksawate	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Chulalongkorn University
Pravit Akarasereenont	Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University
Prapoj Petrakard	Community Medicine Specialist
Usa Klinhom	Biologist
Yenchit Techadamrongsin	Huachiew Traditional Chinese Medicine Hospital
Saowanee Kulsomboon	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Yongsak Tantipidok	Society and Health Institute
Supattra Runagsimakan	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Monthaka Teerachaisakul	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Pakakrong Kwankhao	Chao Phya Abhaibhubejhr Hospital

Reviewers

Somboon Kiettinun	Chulabhorn International College of Medicine, Thammasat University
Thavatchai Kamoltham	Faculty of Allied Health Sciences, Saun Sunandha Rajabhat University
Chayan Pichaensoonthon	Alternative Medical College, Chandrakasem Rajabhat University
Tawee Laohapan	Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University
Yingyong Taoprasert	Chiang Rai Rajabhat University

Nopdol Thongnopnua	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Srinakharinwirot University
Srichan Phornchirasilp	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University
Noppamas Soonthornchalernnont	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University
Chanpen Wiwat	Faculty of Pharmaceutical Sciences, Mahidol University
Wichai Eungpinichpong	Faculty of Associated Medical Science, Khon Kaen University
Supanimit Teekachunhatean	Faculty of Medicine, Chiang Mai University
Sriwattana Songchitsomboon	Faculty of Medicine Ramathibodi Hospital, Mahidol University
Sunanta Osiri	Faculty of Abhaibhubejhr Thai Traditional Medicine, Burapha University
Malee Sittikreangkrai	Faculty of Social Sciences, Chiang Mai University
Pranee Chavalittumrong	Technical Officer Specialist in Herbs
Pichet Wechvithan	Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus
Narintr Tima	Technical Officer Specialist in Public Health
Pensri Chitnumsap	Technical Officer Specialist in Statistics
Preeya Mithranon	Technical Officer Specialist in Statistics
Prapan Pongkanitanont	Sirindhorn National Medical Rehabilitation Centre
Rungwith Hearabut	Chon Buri Hospital
Supamit Choonsoottiwat	Department of Disease Control
Rujinart Adthasit	Social and Human Scholars
Kawee Kongpakdeepong	Thaiyoga Institute
Teeradech Uthaiwitayarat	Ayurvedic Doctor
Tawach Buranathawornsom	Technical Officer Specialist in Chinese Medicine
Wattana Panmoung	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Khwanchai Visithanon	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Pornthip Termviset	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Ueakarn Woraphaithun	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
Mala Soisamrong	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine

Journal Manager

Pawana Khumtrakul	Department of Thai Traditional and Alternative Medicine
-------------------	---

Printing Office

PNK & SKY PRINTING CO., LTD

สารบัญ ■ Contents

275 บรรณาธิการแถลง

วิชัย โชควิวัฒน์

บทความพิเศษ

277 การแพทย์แผนไทยในยุคประเทศไทย 4.0
ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

วิชัย โชควิวัฒน์

นิพนธ์ต้นฉบับ

286 ภูมิปัญญาการรักษาโรคมะเร็งของหมอพื้นบ้าน:
กรณีศึกษาหมอพื้นบ้าน 4 ราย

สิริรัตน์ จันทรมะโน

เจนระวี สว่างอารีรักษ์

301 ตำรับยาเบญจอำมฤตย์ในผู้ป่วยมะเร็งตับ:
ความปลอดภัยและคุณภาพชีวิต

กุลสิริ ยศเสถียร

วิวรรณ วรกุลพานิชย์

มณฑกา ธีรชัยสกุล

ปราโมทย์ เสถียรรัตน์

312 เปรียบเทียบประสิทธิผลของการกดจุดบนใบหู
กับการรมยาจุดกวนหยวนต่อการลดปวดประจำเดือนชนิดปฐมภูมิ

สุลัคณา น้อยประเสริฐ

สินี ตันตาสัตติยานนท์

วรฤต เตชสิทธิ์กุล

321 ประสิทธิภาพของตำรับยาริดสีดวงทวารในการ
บรรเทาอาการริดสีดวงทวารหนัก

วัฒน์ะ พันธุ์ม่วง

ปรีชา หนูทิม

วิวรรณ วรกุลพานิชย์

พิมพ์ลดา พงศ์ชัยชานนท์

EDITOR'S NOTE

Vichai Chokevivat

SPECIAL ARTICLE

Thai Traditional Medicine in the Era of Thailand 4.0 under the 20-Year National Strategy

Vichai Chokevivat

ORIGINAL ARTICLES

The Wisdom of Indigenous Healers in Cancer Treatment

Siriratana Juntaramano

Janerawee Swangareeruk

Traditional Thai Medicine Formula “Benja Amarit” in Liver Cancer Patients: Safety and Quality of Life

Kulsiri Yossathera

Wiwan Worakunphanich

Monthaka Teerachaisakul

Pramote Stienrut

Comparison of Efficacy of Auricular Acupressure and Moxibustion on Pain Relief in Primary Dysmenorrhea

Sulukkana Noiprasert

Sinee Tantasatitayanon

Worrakrit Techasitkun

Efficacy of Ritseeduangthawan Formula in the Treatment of Hemorrhoids

Wattana Punmuang

Preecha Nootim

Wiwan Worakunphanich

Pimlada Pongchaichanon

สารบัญ ■ Contents

- 333 การรับรู้การใช้ยาสมุนไพรในบัญชียาหลัก
แห่งชาติของผู้ป่วยนอกแผนกอายุรกรรม
และแพทย์แผนปัจจุบันในโรงพยาบาล
พัทลุง

กุสุมาลย์ น้อยผา
สุกาญจนา กำลึงมาก
บุญญพัฒน์ ไชยเมล์
เรืองฤทธิ์ สุวรรณรัตน์

- 352 ข้อกำหนดทางเคมีและกายภาพของผล
มะตูม

อภิรักษ์ คักดีเพ็ชร
ดวงเพ็ญ ปัทมดิลก
สิริกาญจน์ ธนอริยโรจน์
พีรธรรม เทียมเทียบรัตน์
ศักดิ์วิชัย อ่อนทอง
ณัฏฐา จันทร์สุวานิชย์

- 362ฤทธิ์ต้านเชื้อแบคทีเรีย *Bacillus cereus*
ของลูปีนฟอลินจากลำต้นชะเอมเหนือ

กมล อยู่สุข

บทปริทัศน์

- 371 ดนตรีบำบัดสำหรับผู้ป่วยระยะสุดท้าย

ภูซังค์ ฉิมพิบูลย์
พรพรรณ แก่นอำพรพันธ์

ปกิณกะ

- 379 ตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย:
ดีป्ली

- 384 มะตูม

คณะกรรมการจัดทำตำราอ้างอิงยาสมุนไพรไทย

**Perception of Using Herbal
Medicines in National List of
Essential Medicines among
Outpatients at Internal Medicine
Department and Medical Doctors
in Phatthalung Hospital**

Kusumarn Noipha
Sukanjana Kamlungmak
Bhunyabhadh Chaimay
Ruengrit Suwannarat

**Physico-chemical specification of
Bael Fruit**

Apirak Sakpetch
Duangpen Pattamadilok
Sirikarn Thana-ariyaroj
Peradhama Thiemthieprat
Sakwichai Ontong
Nuchattra Chansuvanich

**Antibacterial Activity Against
Bacillus cereus of Lupinifolin from
the Stem of *Derris reticulata*
Craib.**

Kamol Yusook

REVIEW ARTICLE

Music Therapy in Palliative Care

Puchong Chimpiboon
Pornpan Kaenampompan

MISCELLANEOUS

**Monograph of Selected Thai
Materia Medica: DIPLI and
MATUM**

Subcommittee on the Preparation of
Monographs of Selected Thai Materia Medica

สารบัญ ■ Contents

389 พจนานุกรมศัพท์การแพทย์แผนจีน (จีน - ไทย - อังกฤษ) (14)

วิลาวณย์ จึ่งประเสริฐ

ทัศนีย์ ฮาซาไนน์

เย็นจิตร์ เตชะดำรงสิน

Dictionary of Traditional Chinese Medicine (Chinese-Thai-English) (14)

Wilawan Juengprasert

Tasnee Hasanine

Yenchit Techadamrongsin

มรณาสัย

397 นายอานวย พลลาภ หมอพื้นบ้านดีเด่นระดับจังหวัดอุดรธานี ประจำปีพ.ศ. 2557

อุษา กลิ่นหอม

399 นายแพทย์พงษ์พิสุทธิ์ จงอุดมสุข ผู้มีส่วนสนับสนุนบริการการแพทย์แผนไทย ในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

วิชัย โชควิวัฒน์

OBITUARY

Amnuay Phonlap, Provincial Outstanding Indigenous Healer for 2014, Udon Thani Province

Usa Klinhom

Dr.Pongpisut Jongudomsuk, Supporter of Thai Traditional Medical Services in The National Health Security System

Vichai Chokevivat

วารสารสโมสร

402 ดีป्लीและมะตูม

ธงชัย สุขแควต

รัชณี จันทร์เกษ

ผกากรอง ขวัญข้าว

JOURNAL CLUB

DIPLI AND MATUM

Thongchai Sooksawate

Rutchanee Chantraket

Pakakrong Kwankhao

406 ดัชนี

Index

414 คำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 Instructions to Authors (revised 2017)